

ศูนย์กลางการเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนเชิงพลวัตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์*

วิไลลักษณ์ สร้อยศิริ¹ จิตาพัชญ์ ไชยสิทธิ์²

ชนษิตา นาคภพ³ นราธิป ภักดีจันทร์⁴

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องศูนย์กลางการเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนเชิงพลวัตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เป็นชุดโครงการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ
1) ศึกษาความต้องการใช้ข้อมูลองค์ความรู้ทางด้านวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ และ 2) ศึกษาและพัฒนาต้นแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนจากการสัมภาษณ์ตัวอย่างสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 200 คนจาก 135 กลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการใช้ข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน มีความต้องการด้านข้อมูลชื่อวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด ด้านข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน มีความต้องการข้อมูลจุดแข็งของวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด ส่วนด้านคลังความรู้ มีความต้องการข้อมูลประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด และด้านข้อมูลการจัดการระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจ มีความต้องการข้อมูลระบบข่าวประชาสัมพันธ์มากที่สุด

2. จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาทำการออกแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน โดยแบ่งเป็นข้อมูลผู้ดูแลระบบ ข้อมูลปฏิทินกิจกรรม ข้อมูลข่าวประชาสัมพันธ์ ข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน เว็บไซต์ และรายงานระบบ จากนั้นทำการออกแบบ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้วย MySQL และพัฒนาต้นแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนในรูปแบบเว็บไซต์บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และทำการสร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจความพึงพอใจการทำงานของโปรแกรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการทำงานในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์มาก

คำสำคัญ: ศูนย์กลางการเรียนรู้, วิสาหกิจชุมชน, ฐานข้อมูล

* บทความวิจัย สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พ.ศ. 2557

¹ อาจารย์, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² อาจารย์, สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ อาจารย์, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

⁴ อาจารย์, สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

The Dynamic Learning Centre of the Small and Micro Community Enterprise (SMCE) for Sustainable Development Conducted by the Philosophy of the “Sufficiency Economy” in Amphur Nong Bua, Nakhon Sawan Province*

Wililaksana Soykeeree¹ Jitaphat Chaisit²

Chunsita Nakabhop³ Narathip Pakdeejan⁴

Abstract

The study and development of the dynamic learning centre of the small and micro community enterprise (SMCE) for sustainable development in Amphur NongBua, Nakhon Sawan, that aimed to study and develop the model of database management system of the small and micro community enterprise and study the demand of using the knowledge database system of the small and micro community enterprise (SMCE) for sustainable development. The information of knowledge databases of the small and micro community enterprise was gathered by interview 200 sampling of the small and micro community enterprise members from 135 groups.

The research found that:

1. The willing to using the knowledge database system of the small and micro community enterprise was significantly very high of the community enterprises' name/networks. Also, the information about strength of the small and micro community enterprise was significantly very high. However, the information about knowledge of the small and micro community enterprise and the management of database system especially the news system were significantly high.

2. According to the analysis resulted, the researcher designed the model of knowledge database system of the small and micro community enterprise by putting in different categories such as, administrator system, schedule system, news system, knowledge of the small and micro community enterprise, web board system, and report. Then the model of knowledge database system was and designed the database system from MySQL was developed. Finally, the completed website of the development of knowledge database system of the small and micro community enterprise (SMCE) was ready to be up load on the internet networking. Furthermore, the assessment of the effectiveness of the program found that the website contains the feedback which was the result of satisfactions that was significantly high.

Keywords: Dynamic Learning Centre, Small and Micro Community Enterprise, Database

* Research Article from Economics Program, Faculty of Management Science, Nakhon Sawan Rajabhat University, Thailand, 2014

¹ Lecturer, Economics Program, Faculty of Management Science, Nakhon Sawan Rajabhat University

² Lecturer, Business Computer Program, Faculty of Management Science, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ Lecturer, Economics Program, Faculty of Management Science, Nakhon Sawan Rajabhat University

⁴ Lecturer, Marketing Program, Faculty of Management Science, Nakhon Sawan Rajabhat University

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

การทำวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมด 135 กลุ่ม (ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน, สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน สืบค้นเมื่อกุมภาพันธ์ 2555) โดยจัดได้ว่าเป็นอำเภอที่มีการส่งเสริมให้จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่แล้วกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีอาชีพเป็นเกษตรกร มีการทำขึ้นตอนหรือกระบวนการผลิต สินค้าและบริการที่แตกต่างกันตามภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม ผลผลิตในแต่ละปีก็ไม่ได้ตามเป้าหมายที่วางเอาไว้เท่าที่ควร จึงทำให้เกษตรกรคิดทำอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว โดยการนำข้อมูลต่างๆ ของวิสาหกิจชุมชนมารวบรวมเป็นองค์ความรู้ ซึ่งการจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารทำให้เกิดปัญหาในด้านของความซ้ำซ้อนของข้อมูล อีกทั้งยังใช้เวลานานในการค้นหา

จากการศึกษาของบัญชา สมบูรณ์สุข ประวดี เวทย์ประสิทธิ์ และอุไรวรรณ อินทร (2552) ในโครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนสากล จังหวัดปัตตานี พบว่าระบบฐานข้อมูลเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของโครงสร้างทางเศรษฐกิจใน “สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้” (Knowledge-based economic society) ที่ผู้คนสามารถเข้าถึงการผลิต การจัดเก็บ และการแพร่กระจายความรู้ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับการศึกษาของพรพิไล ปิติมล และสุพจน์ นิตย์สุวัฒน์ (2553) ที่ศึกษาเรื่องระบบการจัดการองค์ความรู้เรื่องเครื่องบริการอัตโนมัติ ว่า การไม่แบ่งปัน ไม่ยอมรับในตัวบุคคลในการถ่ายทอดความรู้ระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือบุคคลกับองค์กร ทำให้เทคนิคการปฏิบัติงานสะสมความรู้ไว้เฉพาะบุคคลเฉพาะตำแหน่ง แต่หากทำในรูปของเครื่องบริการอัตโนมัติเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดเก็บองค์ความรู้ที่สำคัญของแต่ละหน่วยงาน สามารถช่วยการประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการศึกษานี้จึงมุ่งเน้นการนำข้อมูลต่างๆ ที่กระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาจัดเก็บในที่เดียวกันในรูปแบบของระบบฐานข้อมูล เพื่อทำให้ความซ้ำซ้อนของข้อมูลลดน้อยลง มีความถูกต้อง ปลอดภัย มีความเป็นอิสระ และสามารถควบคุมจากศูนย์กลางได้อย่างทันทั่วทั้งที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการใช้ข้อมูลองค์ความรู้ทางด้านวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาและพัฒนาต้นแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้

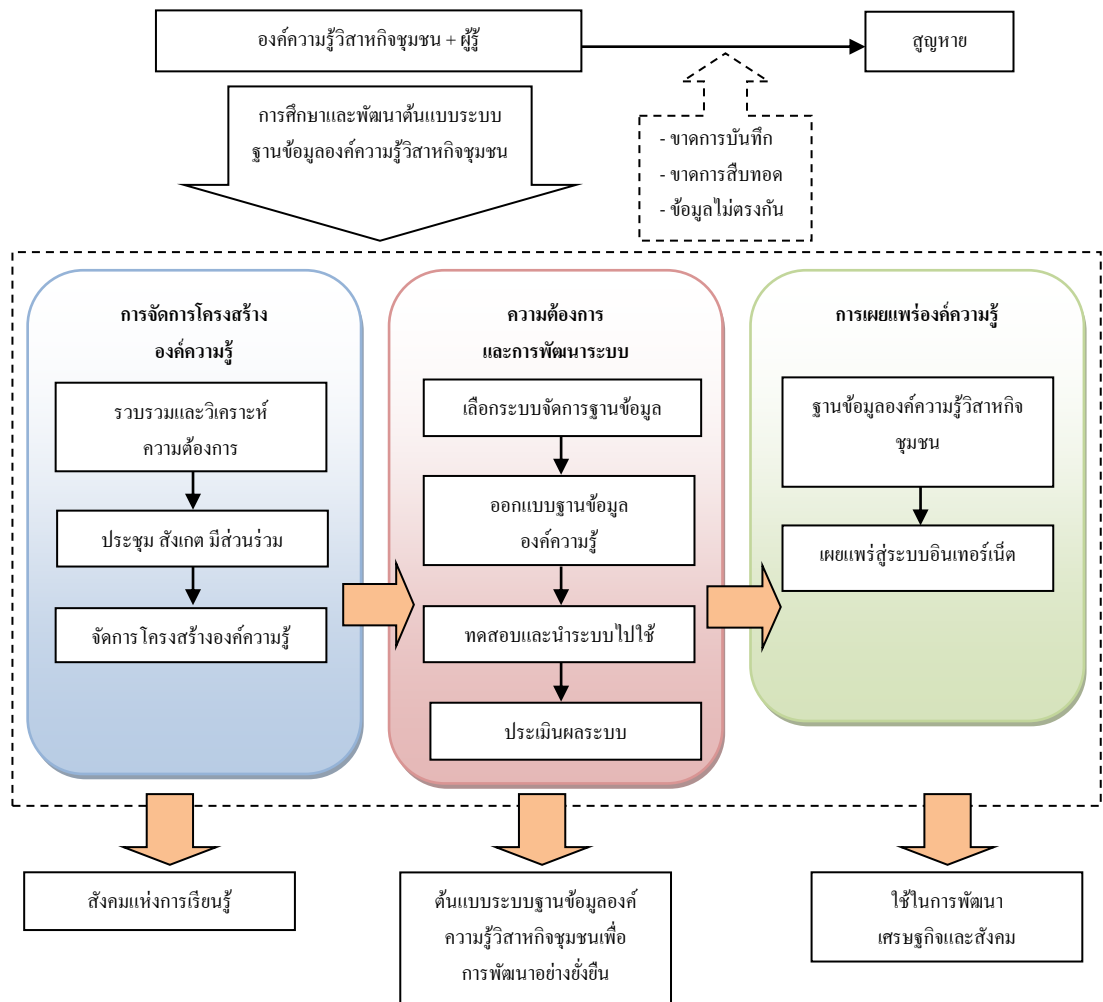
ปณิตา พันภัย (2544, น.24) กล่าวว่า การจัดการความรู้หมายถึงกระบวนการอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการประมวลผลสารสนเทศความคิดการกระทำตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างความรู้หรือนวัตกรรมและจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่างๆ ที่ต้องการจัดเตรียมไว้เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่ก็จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์กรอย่างสมดุล เพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตและองค์การ สอดคล้องกับสำนักงานก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548, น. 4) กล่าวถึงความหมายของการจัดการความรู้ว่าการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป้าหมายหลักของการจัดการความรู้คือการใช้ประโยชน์จากความรู้มาเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กรเพื่อเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันขององค์กร ตามที่วิจารณ์ พานิช (2548, น.5) กล่าวว่าเป้าหมายของการจัดการความรู้ มีประเด็นสำคัญ 3 ประการคือ 1) เพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ยิ่งขึ้น 2) เพื่อการพัฒนาคนคือพัฒนาผู้ปฏิบัติงานในองค์กร และ 3) เพื่อการพัฒนา “ฐานความรู้” ขององค์กรเป็นการเพิ่มพูนทุนความรู้หรือทุนปัญญาขององค์กรจะช่วยให้องค์กรมีศักยภาพในการฟันฝ่าความยากลำบากหรือความไม่แน่นอนในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น

แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบฐานข้อมูล

ฐานข้อมูลเป็นการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้ใช้สามารถใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระบบงานต่าง ๆ ร่วมกันได้ โดยที่จะไม่เกิดความซ้ำซ้อนของข้อมูล และยังสามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งของข้อมูลด้วย อีกทั้งข้อมูลในระบบก็จะถูกต้องเชื่อถือได้ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยจะมีการกำหนดระบบความปลอดภัยของข้อมูลขึ้น นับได้ว่าปัจจุบันเป็นยุคของสารสนเทศ เป็นที่ยอมรับกันว่าสารสนเทศเป็นข้อมูลที่ผ่านการกลั่นกรองอย่างเหมาะสม สามารถนำมาใช้ประโยชน์อย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการนำมาใช้งานด้านธุรกิจ การบริหาร และกิจการอื่นๆ องค์กรที่มีข้อมูลปริมาณมากๆ จะพบความยุ่งยากลำบากในการจัดเก็บข้อมูล ตลอดจนการนำข้อมูลที่ต้องการออกมาใช้ให้ทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้นคอมพิวเตอร์จึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการจัดเก็บข้อมูล การประมวลผลข้อมูล ซึ่งทำให้ระบบการจัดเก็บข้อมูลเป็นไปได้อย่างสะดวก

จากข้อมูลข้างต้นพอสรุปว่า การนำข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนมาจัดเก็บ และรวบรวมไว้ในที่เดียวกัน พร้อมทั้งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการข้อมูลใน

การจัดเก็บข้อมูลในระบบฐานข้อมูล ซึ่งจะทำให้ข้อมูลวิสาหกิจมีการใช้ข้อมูลร่วมกัน ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูลมีความถูกต้องมากขึ้น เพิ่มความปลอดภัยให้กับข้อมูลมีความเป็นอิสระของข้อมูล อีกทั้งทำให้ผู้ใช้สามารถเรียกใช้ข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนได้ง่ายและสะดวกขึ้นส่งผลให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีองค์ประกอบหลัก 3 ส่วนที่สำคัญคือ การจัดการ โครงสร้างองค์ความรู้ การพัฒนาและความต้องการของระบบ และการเผยแพร่องค์ความรู้ โดยแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

กระบวนการในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาความต้องการใช้ข้อมูลองค์ความรู้ทางด้านวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีกระบวนการจัดการโครงสร้างองค์ความรู้ดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนจากการค้นคว้าหาข้อมูลตามห้องสมุด อินเทอร์เน็ต และผู้มีประสบการณ์ทางการวิจัย

1.2 ศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในสนามโดยการสำรวจและสังเกตด้วยตนเอง และสัมภาษณ์พูดคุยกลุ่มตัวอย่าง ในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

1.3 การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ด้วยการกำหนดหัวข้อที่ทำการศึกษาไว้กว้างๆ ล่วงหน้า ในลักษณะคำถามปลายเปิดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้วิจัย

1.4 สังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม โดยเข้าร่วมสังเกตการกระบวนการการผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร่วมกับการออกพื้นที่การให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

1.5 การสัมภาษณ์ โดยจัดเวทีประชาคม ระดมความคิดเห็นจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน จาก 135 กลุ่ม จำนวน 200 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและคำตอบในการศึกษาความคิดเห็นและทัศนะของประชากรที่ทำการศึกษา และสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยเน้นที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

1.6 สร้างแบบสอบถามความต้องการใช้ข้อมูลวิสาหกิจชุมชน อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จากประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ และนำแบบสอบถามไปสำรวจความต้องการใช้ข้อมูลจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน และประชาชนทั่วไป จากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 200 ตัวอย่าง

1.7 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ในด้านภาพรวมของการจัดการองค์ความรู้ด้านวิสาหกิจชุมชน อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แล้วสรุปมาเป็นรูปธรรมที่ตอบสนองวัตถุประสงค์

2. ศึกษาและพัฒนาต้นแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน โดยใช้การศึกษาความต้องการและการพัฒนาระบบ ดังนี้

2.1 เลือกกระบวนการจัดการที่เหมาะสม

2.2 ทำการพัฒนาต้นแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน โดยการรวบรวมความรู้แนวคิด กระบวนการและวิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือบริการ จากกลุ่มวิสาหกิจในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อจัดเก็บข้อมูลที่ได้ในรูปแบบฐานข้อมูล สำหรับสร้างเป็นองค์ความรู้ให้กับกลุ่มวิสาหกิจ และประชาชนทั่วไป ให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปพัฒนาต่อไปในอนาคต

2.3 ทดสอบและประเมินผลต้นแบบระบบฐานข้อมูล ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อสร้างฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนโดยใช้ค่ามาตราส่วนของลิเกิร์ต (Likert Scale) คำนวณหาค่าร้อยละของคำตอบแต่ละหัวข้อการประเมิน และหาค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละคำตอบ

3. ทำการเผยแพร่องค์ความรู้ โดยการนำระบบฐานข้อมูลต้นแบบไปทดลองใช้และเผยแพร่สู่สาธารณะ

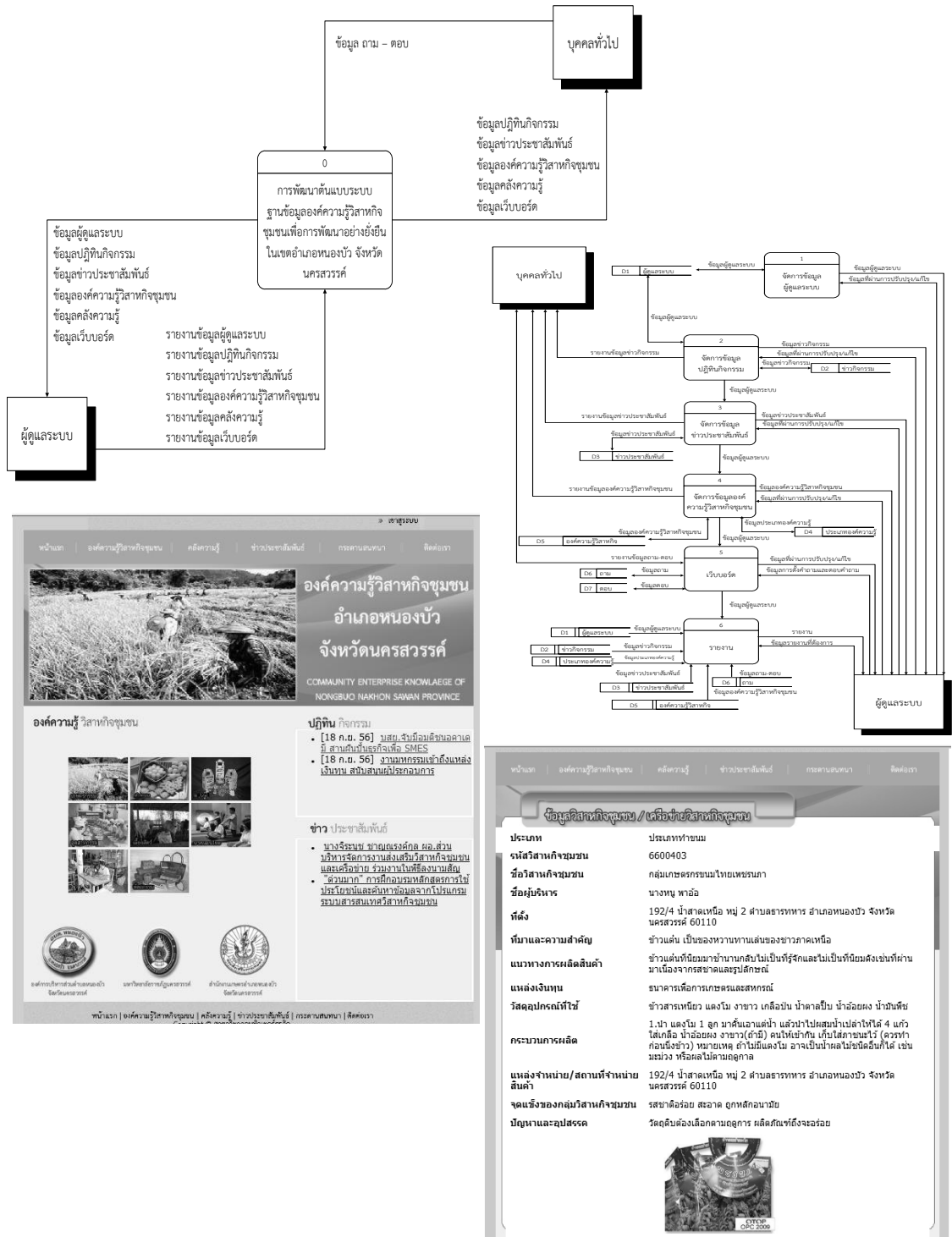
สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการใช้ข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จากการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยการจัดเวทีประชาคมเพื่อรวบรวมความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาทำการคัดกรองข้อมูลวิสาหกิจชุมชนที่มีความซ้ำซ้อนกัน และทำการคัดกรององค์ความรู้ของวิสาหกิจชุมชนแต่ละประเภทกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการจัดเวทีประชาคมอีกครั้ง เพื่อทำการสรุปองค์ความรู้วิสาหกิจแต่ละประเภท จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามความต้องการใช้ข้อมูลวิสาหกิจชุมชน อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างสมาชิกวิสาหกิจชุมชนจำนวน 200 คน สามารถสรุปผลโดยอธิบายดังนี้ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ด้านข้อมูลวิสาหกิจชุมชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการข้อมูลชื่อวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ด้านข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการข้อมูลจุดแข็งของวิสาหกิจชุมชน ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 ด้านข้อมูลคลังความรู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการข้อมูลประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ด้านข้อมูลการจัดการระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการข้อมูลระบบข่าวประชาสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82

2. ผลการพัฒนาต้นแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จากผลการวิเคราะห์ความต้องการใช้ข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผู้ศึกษาจึงได้นำข้อมูลความต้องการจากการรวบรวมความรู้แนวคิด กระบวนการและวิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือบริการ จากกลุ่มวิสาหกิจในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อจัดเก็บข้อมูลที่ได้ในรูปแบบฐานข้อมูล สำหรับสร้างเป็นองค์ความรู้ให้กับกลุ่มวิสาหกิจ และประชาชนทั่วไป ให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปถอดเป็นบทเรียนของแต่ละชุมชน และนำไปสู่การวางแผนในการพัฒนาอาชีพของแต่ละชุมชนตามบริบทต่อไปในอนาคต จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ศึกษารวบรวมมาทำการออกแบบระบบฐานข้อมูลตามความต้องการใช้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งกระบวนการจัดการระบบฐานข้อมูล ได้แก่ การจัดการข้อมูลผู้ดูแลระบบ การจัดการข้อมูลปฏิทินกิจกรรม

การจัดการข้อมูลข่าวประชาสัมพันธ์ การจัดการข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน การจัดการเว็บไซต์ และรายงาน จากนั้นทำการออกแบบแผนภาพกระแสข้อมูลตามกระบวนการจัดการข้างต้น แล้วทำการออกแบบฐานข้อมูลโดยใช้ฐานข้อมูล โดยแบ่งเป็น ตารางผู้ดูแลระบบ ตารางข่าวประชาสัมพันธ์ ตารางประเภทองค์ความรู้ ตารางองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน ตารางการตั้งคำถาม ตารางการตอบคำถาม พร้อมสร้างแผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มข้อมูล (Entity Relationship Diagram) และทำพัฒนาฐานข้อมูลจาก MySQL บน Apache Web Server

นอกจากนี้ผู้ศึกษายังได้วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจ ซึ่งผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการทำงานของต้นแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการทำงานในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 โดยแบ่งเป็นด้านเนื้อหาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในเนื้อหาเกี่ยวกับภาพมีความสอดคล้องกัน ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบเว็บไซต์พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในสีพื้นหลังกับสีตัวอักษรมีความเหมาะสมต่อการอ่านในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ด้านประสิทธิภาพและประโยชน์ของระบบ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในเนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64

ภาพที่ 2 ดัชนีแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องศูนย์กลางการเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนเชิงพลวัตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จากกลุ่มตัวอย่าง โดยการจัดเวทีประชาชนเพื่อรวบรวมความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาทำการคัดกรองข้อมูลวิสาหกิจชุมชนที่มีความซ้ำซ้อนกัน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ของวิสาหกิจชุมชน พร้อมทั้งจัดเวทีชาวบ้านเพื่อทำการสรุปองค์ความรู้วิสาหกิจแต่ละประเภท จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามความต้องการใช้ข้อมูลวิสาหกิจชุมชน อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยผลการวิเคราะห์ความต้องการใช้ข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน พบว่า ด้านข้อมูลวิสาหกิจชุมชน มีความต้องการข้อมูลชื่อวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ในระดับมากที่สุด ด้านข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน มีความต้องการข้อมูลจุดแข็งของวิสาหกิจชุมชน ในระดับมากที่สุด ด้านข้อมูลคลังความรู้มีความต้องการข้อมูลประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก ด้านข้อมูลการจัดการระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจ มีความต้องการข้อมูลระบบข่าวประชาสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นการรวบรวมความต้องการ (Requirements) จัดเป็นกระบวนการหนึ่งที่นักวิเคราะห์ระบบจะต้องใส่ใจเป็นพิเศษ โดยจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ระบบ เนื่องจากผู้ใช้จะเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานกับระบบเพื่อใช้งานเป็นประจำ (ฝ่ายผลิตหนังสือตำราวิชาการคอมพิวเตอร์, 2551, น.89) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการรวบรวมความต้องการของผู้ใช้ จากการรวบรวมเอกสาร การสัมภาษณ์ การออกแบบสอบถาม การสังเกตกระบวนการทำงาน และให้ตรงกับวัตถุประสงค์มากที่สุด โดยการค้นหาข้อมูลความต้องการกับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อให้การพัฒนาต้นแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลความต้องการมาทำการออกแบบระบบฐานข้อมูล องค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามความต้องการใช้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งกระบวนการจัดการระบบฐานข้อมูลได้แก่ การจัดการข้อมูลผู้ดูแลระบบ การจัดการข้อมูลปฏิทินกิจกรรม การจัดการข้อมูลข่าวประชาสัมพันธ์ การจัดการข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน การจัดการเว็บบอร์ด และรายงาน และทำการออกแบบและวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลจากกระบวนการจัดการข้างต้น แล้วทำการพัฒนาฐานข้อมูลจาก MySQL บน Apache Web Server เนื่องจากเป็นฐานข้อมูลที่สร้างขึ้นและสามารถนำไปใช้ได้ในทุกจุดประสงค์โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และพัฒนา Web Application ด้วยภาษา PHP เนื่องจากใช้ได้ฟรี ซึ่ง PHP เป็นโปรแกรมวิ่งข้าง Server ดังนั้นขีดความสามารถไม่จำกัด สามารถเรียนรู้ได้ง่าย เนื่องจาก PHP ผังเข้าไปใน HTML และใช้โครงสร้างและไวยากรณ์ภาษาง่ายๆ อีกทั้งสามารถประมวลผลได้เร็ว และมีประสิทธิภาพ (บัญชา ปะสีละเตสัง, 2553) และนำต้นแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อ

การพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ติดตั้งบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และทำการสร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจความพึงพอใจการทำงานของโปรแกรม โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับความรู้จากการศึกษาระบบใหม่จำนวน 200 คน เพื่อมองความเปลี่ยนแปลงขององค์ความรู้ด้านวิสาหกิจชุมชนโดยการประเมินผ่าน คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล / โน้ตบุ๊ค มือถือ และแท็บเล็ต / ไอแพด ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการทำงานของต้นแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการทำงานของต้นแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์มาก จึงสรุปได้ว่าสามารถนำต้นแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ที่พัฒนาขึ้นไปติดตั้งใช้งานจริงได้และผู้ใช้ระบบพึงพอใจต่อต้นแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินการสร้างศูนย์กลางการเรียนรู้ในรูปแบบระบบฐานข้อมูลที่เป็นองค์ความรู้ให้กับกลุ่มวิสาหกิจ และสามารถใช้งานระบบฐานข้อมูลในรูปแบบเว็บไซต์บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการศึกษาหาความรู้จากศูนย์กลางการเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนาอาชีพต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้นให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถใช้งานคอมพิวเตอร์ได้สะดวก และมั่นใจมากขึ้น
2. ข้อมูลสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญ จึงจำเป็นต้องมีความเป็นปัจจุบัน ถูกต้อง แม่นยำ ทันสมัย และทันเวลา ผู้ใช้งานระบบฐานข้อมูลควรศึกษาการใช้และตรวจสอบข้อมูลก่อนใช้งานอย่างละเอียด
3. ควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบดูแล รักษาโปรแกรม และควรมีการปรับปรุงพัฒนาโปรแกรมให้ดียิ่งขึ้น
4. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลนี้ ได้พัฒนา Web application เพื่อให้ใช้งานระบบฐานข้อมูลอย่างสะดวก ซึ่งสามารถใช้งานได้ในรูปแบบ Website และ Mobile

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายขอบเขตและความสามารถของต้นแบบระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์นี้ต่อไป ซึ่งอาจจะพัฒนาให้เป็นระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Commerce: e-Commerce) เพื่อเป็นช่องทางในการจำหน่ายสินค้าให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในรูปแบบการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ อีกทั้งยังสามารถฝากขายและการประชาสัมพันธ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอีกทางหนึ่งได้

2. ควรสร้างระบบอื่นๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เช่น ระบบการจัดทำแบบสำรวจ (Poll) ระบบโฆษณาสินค้าออนไลน์ เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนของระบบฐานข้อมูลที่สามารถนำเสนอผ่านเว็บไซต์ให้มีจำนวนมากขึ้น

3. แนวทางการทำวิจัยในเชิงพัฒนาและทดลอง ด้านองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ขณะนี้ยังมีผู้ทำวิจัยลักษณะนี้อยู่จำนวนน้อย ทำให้ขาดแหล่งข้อมูลอ้างอิง ควรส่งเสริมให้ทุนทำวิจัยในด้านนี้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าของนักวิจัยรุ่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กัณธดา สวัสดิ์ชัย และคณะ. (2552). *แนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโนนศิลาตำบลลุงเหล็กอำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์*. (อค์สำเนา)

ชีเอ็ดยูเกชั่น. (2551). *การวิเคราะห์และออกแบบระบบ*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

บัญชา ปะสิละเตสัง. (2553). *พัฒนาเว็บแอปพลิเคชันด้วย php ร่วมกับ MySQL และ Deamweaver*. กรุงเทพฯ: ชีเอ็ดยูเกชั่น

บัญชา สมบูรณ์สุข, ประวิติ เวทย์ประสิทธิ์ และอุไรวรรณ อินทสร. (2552). *โครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนฮาลาล จังหวัดปัตตานี*. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ปณิศา พันภัย. (2544). *การบริหารความรู้ (Knowledge management) : แนวคิดและกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรพิไล ปิณฑม, และสุพจน์ นิตยสุวัฒน์. (2553). *ระบบการจัดการองค์ความรู้เรื่องเครื่องบริการอัตโนมัติ*. ใน *เอกสารนำเสนอที่ประชุมนานาชาติ NCCIT2010*, หน้า 934-939. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

วิจารณ์ พานิช. (2548). *การจัดการความรู้: ฉบับนักปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). *พื้นฐานการจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

Connolly, T., and Begg, C.C. (2002). *Database systems*. New York: Harlow.

Date, C. J. (2003). *An introduction to database systems*. (8th ed.). Addison Wesley.

Kroenke, D. M., and Auer, D. J. (2007). *Database concepts*. (3rd ed.). New York: Prentice-Hall.

Lightstone, S., Teorey, T., and Nadeau, T. (2007). *Physical database design: The database professional's guide to exploiting indexes, views, storage, and more*. n. p. Morgan Kaufmann Press.
